

18

M Ø T S E I R

20/12-1943.

J u l e n 1 9 4 3.

«Ung na verden ennu være,
slektens sagas lange lære
enna kun dens vuggesange
og dens barndoms eventyr.»

Henrik Wergeland.

Vi står foran en ny krigsjul. Klangen fra kirkeklokkene blandes med nitraljøselle, kanonrønn, flyar og bombebombenedslag. Verden står i brann! Et gigantisk verdensslag pågår, en kamp mellom tyranni og frihet, mellom vold og humanitet. Savn og lidelser behersker jordens folk. Millioner av menn ligger ved frontene eller seiler blant iser og isbiter. Fangeleirene er fylte, og den materielle nød er stor. Julia 1943 er for de fleste mennesker en gledeløs jul.

Den norske hjemmefront gjennomlever i år sin fjerde jul under fremmed ykk. Kanskje aldri i vår historie har julen vært preget av slik elendighet. Det er en fattig jul. De fleste av oss har en eller flere av sine nærmeste borte fra seg. Tusener av nordmenn lider i fangenskap! De gjennomlever kanskje julen med de største savn. Nordmenn reiser på alle navn i kamp for Norge; den væpnede norske hær er i landslyktighet. Overalt i verden finns det nordmenn hvis tanker går til de snødekkte kyster, til det furete og værbitte landet som vi alle elsker. Vi som er med i den sivile norske hær på hjemmefronten, som er våre hilsener og tanker til alle disse landsmenn som ikke kan feire julen sammen med oss.

Bak dagens neubrytende arbeid, bak lidelsen og savnene, bak all elendighet, skinner vi seiren. Vi vet at rettferdigheten seirer. Vi vet at landet vårt igjen vil bli fritt, at de politiske fangene, sjøfolkene og andre nordmenn i utlandet vil komme tilbake til hjemmene sine, vi vet at fremtiden blir lysere enn nutiden. Vi feirer julen 1943 under nød og elendighet, men vinbarer i oss håpen om en bedre jul, en jul med fred på jorden, en jul med frihet for alle undertrykte folk, en jul i toleransens og sannhetens ånd. Med dette ønsker vi våre lesere tross alt en

Godt J u l !

N.S. og tannlegene.

Tannlegene har flere ganger vært gjensvar for nasistenes oppmerksomhet. Det er gjort gjentatte forsøk på å tvinge dem inn i det nasjonale Norges Tannlegeforbund. På dette ikke lyktes, ga Quisling i juli 1942 en "lov" hvor deres lisens ble gjort avhengig av en avgift på 100.- kr. til det nevnte forbundet. Bare noen ganske få betalte. Etter gjentatte trusler fra forbundet, underrettet en Osloadvokat tannlegene om at det ville bli foretatt utpantning for avgiften. Resultatet var like negativt, men utpantningen ble det likevel ikke noe av. For noen uker siden fikk så tannlegene på Vestlandet et brev fra fylkesfører Astriup. Det sa at dersom ikke avgiften ble betalt innen 8 dager, ville tannlegene bli behandlet etter loven av 19. mars 1942 om stats- og folketjenstlig virksomhet. Deres formuer ville nå bli inndradd. Flertallet var framleis uvillig til å gi etter, og det var forberedt på konsekvensene. Men dessverre lot en del av tannlegene i Bergen seg skremme til å betale. I alt var det 12. Det var et par eldre tannleger som gikk i spissen og trakk noen andre med seg. Dermed kom de gjenværende 50-60 i en vanskelig stilling. Det ble da ordnet slik at avgiften ble innsatt i bankens sperret-konto inntil videre. Man ønsket bl.a. å orientere seg om stillingen andre steder. I Oslo har aksjonen visstnok uteblitt hittil. Vi må her bare beklage den brosjé som ble tannlegenes front, men vi håper at det ikke utarter seg til fullstendig nederlag.

Følgende betalte avgiften.

1. Th. Krohn-Hansen	5. Thomassen	9. Liv Eide
2. Thv. Smith-Brun	6. Hilmar Bøe	10. E. Bergersen
3. F.K. Eckhoff	7. O. Thörnquist	11. Fru Scancke Fossur
4. Fru Eckhoff	8. S. Skarstøn	12. F. Birkeland.

Nyhstene mandag-fredag.

Eden avga tirsdag i Underhuset en rapport om konferansen i Kairo og Teheran. Han opplyste at vesentlig militære spørsmål ble drøttet, og han erklarte at krigen vil bli forkortet som følge av konferansen. Han ga også uttrykk for sin overbevisning om at de allierte vil bevare sin enighet i fremtiden. Videre opplyste Eden at en britisk militærkommissjon har vært tilknyttet general Titos hovedkvarter i Jugoslavia siden i var og at russerne vil sende en militærkommissjon til Jugoslavia. Han sa dessuten at Churchill fremdeles er på en viktig misjon utenfor England. Pakten mellom Tsjekkoslovakia og Russland går ut på gjensidig assistanse i den pågående krig, intimt samarbeid etter krigen og ikke innblanding i hverandres indre anliggender. Den ble undertegnet i Moskva mandag og skal gjelde i 20 år.

I Russland er ukens viktigste begivenhet inntakelsen av Tsjerkassy mellom Kiew og Kremontsjug. Tsjerkassy var før krigen en av Ukrainas vakreste byer, men er nå ikke til å kjenne igjen. Før inntakelsen av byen ble 8 byer i Dnjeprbygningen erobret, deriblant Kjirigin på tveis mellom Tsjerkassy og Kremontsjug. Kjirigin ble omringet og den tyske garnisonen utslettet. Russene holder nå på å rykke opp i de tyske stillingene som omna er igjen mellom Tsjerkassy og Kremontsjug. Under inntakelsen av Tsjerkassy falt 6.000 tyskere og siste dagene. De russiske troppene som inntok den, støtte videre framover mot det viktige jernbane-knutepunktet Smiela 25 km. lenger sør. Fremme gikk de ut i angrep på de nordlige forstene av byen. Andre tropper nærmer seg Smiela fra øst og s.s. Troppene fra s.s. har inntatt Morava, 40 km. fra Smiela. Andre tropper rykker fram mot Kirovograd lenger øst. De rykker fram i 3 kolonner og nærmer seg innfallsveiene til byen. I fremspringet ved Kiew er russene gått til motangrep med store tanks- og artilleristillinger og har gjenerobret flere steder. Sør for Malin, ca. 100 km. vest for Kiew, har russene kastet tyskerne ut av flere gode stillinger. Senere har de forbedret stillingene sine og slått tilbake tyske motangrep. Kamenich, 90 km. vest for Kiew, er evakuert av russene. Tyskerne viser tegn på avslappelse. På 1 måned har de tapt over 800 tanks, de fleste i Kiew-fremspringet.

Fra Italia meldes om ny framgang for 8. arme. Nord for Moroolven har den forsterket og utvidet stillingene sine. Ved Adriaterhavskysten har kanaliske tropper fra 3. arme hatt framgang ved Ortona. Under et overraskende angrep tok de til fange en tysk stabssjef med stab og 140 menige, lenger inn på 8. armés avsnitt har italienske tropper tatt Calvan. Også New Zealandske tropper på dette avsnitt har forbedret stillingene sine. Fra den 5. armés avsnitt meldes bare om lokal framgang. Russiske generaler har besøkt frontene i Italia. I Bulgaria kjemper bulgarske styrker mot tyskerne i fjellene, og 1.500 bulgarere har sluttet seg til de jugoslaviske triskarane. Jugoslaviske styrker har tilføyd tyskerne et stort nederlag ved havnebyen Zara og erobret havnebyen Biograd lenger sør. Tyskerne måtte rømme øya Uljaen utenfor Zara. Ellers holder jugoslavene opp heftige kamper i Bosnia og Dalmatien. I Croatia er en tysk kolonne omringet. - Det hittil kraftigste luftangrep mot mål i Hellas ble utført tirsdag over 300 amerikanske bombe- og jagerfly. 3 flyplasser ved Athen og skip på havnen ble angrepet.

På vestfronten har det vært luftvirksomhet dag og natt. Vest-Tyskland har vært utsatt for gjentatte angrep, og tyskerne meler om store ødeleggelse i Bremen. Dessuten er Berlin, Nord-Frankrike og en tysk flyplass ved Amsterdam bombet. Utenfor Norskekysten er en tysk flybat skutt ned, og i Nord-Atlantikken er 2 tyske ubater senket.

I det jernstøsten har amerikanske fly påny angrepet Marshalløyene. Gasmata på New Britain er også bombet kraftig. Onsdag gikk amerikanske tropper i land på New Britain, og de har siden forbedret stillingene sine. Statsminister Tojo har uttalt bla. at i 1944 vil det vise seg om Japan vinner krigen.

Churchill har tungt tungt, men han er

i bevegelse.

Brasilia skal for første gang i landets historie sende tropper over havet. De skal kjempe mot Tyskland. En general uttaler at 3-400.000 mann satt inn i neste øyeblikk nok vil gjøre sin virkning. Den brasilianske hær består av 2 mill. man.

En sarskilt estyke av amerikanske og britiske krigsskip har latt en stor øvelse ved Kjøbenhavn og Nordkyst. De skal trenes opp til neste invasjon i Europa.

Utkreftede meldinger fra Sverige går ut på at general Rommel og for marsjall Keitel er i Norge. Rommel er utnevnt til generalinspektør for festningsverkene i vest.

Tyskerne har ikke gitt noen offisielle opplysninger om hvor mange studentene som er senet, men tallene oppgis til 269. 250 skal være friggitt. Sammen med studentene ble det senet 700 fanger fra Grini, 170 politifolk og 15 fanger fra Falstad. Det er den største fangetransporten hittil. Den svenske riks lagsmannen Brandt har i en interpellasjon til statsministeren forklart og grunnlagt til at den svenske regjering mente til Tyskland ikke har latt praktiske følger.

Sist søndag ble det foretatt en rasid i GDS vestkant. Flere kvartaler ble omringet.

Nyttene lørdag og søndag.

Den siste melding fra Downing Street går ut på at Churchill er i beredning og at tegnene til lungelidelse er i ferd med å forsvinne.

Inngangsveiene til Sajtala og Kirovgrad er angrepet av store russiske styrker. Framgangen er liten p.g. heftige tyske motangrep. Tross det er flere steder ekstremt tyskerne mistet på et døgn 1.000 falne. Der er ingen tyske angivelser fra Kiofrenspringet. Den tyske offensiv har er gått i stå for 2.gang. I Charkow er 3 tyskere henrettet for krigsforbrytelser. I Sjtomir har tyskerne utryddet 1-8.000 sivile russere.

I Italia går 8. arme fram. En by 10 km. N. for Orsonia er erobret. I utkanten av Ortona kjempet det man mot mann. 5. arme har erobret landsbyen La Gona og den strategisk befestede landsby San Pietro. Der har vært allierte luftangrep mot Anzio sør for Roma, mal på Kivieraden og i Jugoslavia. Franske har igjen brutt jernbanen Beograd-Zagreb flere steder. De fleste byene ved Adriaterhavet er på friskarenes hender.

Roosevelt meddelte ved sin tilbakkomst at den ladd, vært en tysk sammensvergelse i Teheran for å ta ut av Churchill, Stalin og ham selv.

Svenskene har svart på den tyske noten at meldelser som det som skjedde mot studentene i Norge ikke er tyske uvekkomende. Affæren kan ikke unngå å få følger for forbindelsen mellom Tyskland og Sverige. Dersom aksjonen blir gjennomført i sin helhet vil forholdet mellom Tyskland og Sverige bli urolig. Aksjonen sa at tyskerne søker å gi det utseende av at de studentene som ikke er tatt, kan føle seg sikre og at lange står for tur til å slippe ut. Dette er ikke sant. Sveitske aviser kommenterer og fordømmer fortsatt aksjonen mot de norske studentene. Studentene i Wien har også demonstrert. Et svensk initiativ er den svenske kongens sendemann i Stockholm utnevnt til minister og medvirket å pådramatisere den svenske kongen.